

IZ ZGODOVINE O SKRBI ZA ZNANJE ODRASLIH V PRIMORSKO- NOTRANJSKI REGIJI

OB 100-LETNICI LJUDSKIH UNIVERZ V SLOVENIJI

ERIKA ŠVARA

organizatorka izobraževanja odraslih

"Vseskozi ostaja izziv,
kako odrasle bolj
spodbuditi k
vseživljenjskemu
učenju."

Danes je o vseživljenjskem učenju govora že na vsakem koraku in vsakem področju. Postalo je neobhodna nuja in ne le več možnost ali pravica. Zato se včasih zdi, da gre za popolnoma nov koncept, pa še zdaleč ni tako. Vseživljenjsko učenje obstaja že od nekdaj, četudi mu niso nadeli tega imena in ni bilo organizirano.

Že sredi 19. stoletja so tudi na Postojnskem, kot drugod po Sloveniji, zamisli o neformalnem učenju in izobraževanju uresničevale čitalnice. Postojnsko so ustanovili leta 1868. Težila je k dvigovanju kulturne in življenjske ravni prebivalstva in hkrati sodelovala pri oblikovanju družbenega in političnega življenja. Njeno delo so nadaljevala različna, tudi vaška, kulturna in prosvetna društva, vse dokler po 1. svetovni vojni uprave na tem območju ni prevzela italijanska oblast.

V Primorsko-notranjski regiji je bilo izobraževanje odraslih formalizirano 24. novembra 1960 z odločbo Občinskega ljudskega odbora Postojna o ustanovitvi samostojnega zavoda Ljudska univerza Postojna. Glede na poročila in razvojne načrte, ki jih Ljudska univerza Postojna hrani iz 60 in 70 let preteklega stoletja, je moč razbrati temeljne potrebe in umeritve pri skrbi za znanje odraslih v začetkih njenega delovanja. Zastavljeni so bili na temeljih razvojnih načrtov in družbenih dogovorov o kadrovske politiki, glede potreb po družbenem, strokovnem in splošnem izobraževanju odraslih, še posebno zaposlenih.

Organizirano izvajanje izobraževalnih nalog je zajemalo tri poglobljena področja:

- **družbeno izobraževanje**, ki je zajemalo družbeno-ekonomsko in idejno-politično usposabljanje odraslih in doraščajoče mladine za aktivno in tvorno delovanje na vseh nivojih samouprave, v društvih in družbeno-političnih organizacijah;

IZ ZGODOVINE O SKRBI ZA ZNANJE ODRASLIH V PRIMORSKO- NOTRANJSKI REGIJI

OB 100-LETNICI LJUDSKIH UNIVERZ V SLOVENIJI

- **strokovno izobraževanje**, ki je vključevalo izobraževalne dejavnosti poklicnih, poslovodskih, delovodskih in drugih srednjih šol za odrasle, centre za izredni študij na višjih in visokih šolah, seminarje in tečaje za pridobitev ali dopolnitev strokovne usposobljenosti za zahteve dela;
- **splošno izobraževanje**, ki je obsegalo poleg oddelkov osnovne šole za odrasle tudi oblike splošnega, kulturnega, estetskega, tehničnega, gospodinjskega, zdravstvenega in jezikovnega izobraževanja.

Obsežnejše poročilo o delovanju Ljudske univerze iz leta 1963 navaja številne ovire na poti njenega delovanja in pravi: »Kot vsak začetek je bil tudi začetek pri Ljudski univerzi težak in je od časa do časa izgledal brezizhoden.« (str. 1). Ustanova se je vse od začetkov soočala s številnimi izzivi – finančnimi, prostorskimi, kadrovskimi, pomanjkanjem povpraševanja – izmenjevala so se ugodnejša in zahtevnejša obdobja. Današnji časi so izobraževanju odraslih nekoliko bolj naklonjeni, javna mreža za izobraževanje odraslih pokriva vsaj temeljne dejavnosti in predstavlja osnovno stabilnost za finančno preživetje institucije.

Primerjava med nekoč in danes kaže, da se glavni namen LUP skozi leta pravzaprav ni spremenil. **Z dostopnostjo do znanja si prizadeva za opolnomočenje posameznikov in podjetij pri doseganju njihove odličnosti ter s tvornim sodelovanjem prispeva k boljši kakovosti življenja v lokalni skupnosti.** Struktura izobraževalnih potreb in programov, zlasti tečajev, ostaja presenetljivo podobna, seveda pa je nekdanji tečaj strojepisja nadomestila digitalna pismenost. Tudi primerjava obiskanosti tečajev kaže, da so jezikovni tečaji skozi čas vedno najbolj popularni. Vseskozi ostaja tudi izziv, kako odrasle bolj spodbuditi k vseživljenjskemu učenju. Iz starejšega poročila razberemo: »V pretekli sezoni smo imeli v programu še druge oblike strokovnega izobraževanja, namenjene predvsem zaposlenim, ki pa jih nismo mogli realizirati zaradi stvarnega odziva na naše razpise, kljub zanimivosti in veliki praktični vrednosti razpisanih tečajev... tako rekoč ni bilo nobenega zanimanja pri naših gospodarskih organizacijah in ustanovah.« (Delavska univerza Postojna, Poročilo, november 1963, str. 10). Zanimivo, da se tudi v naših časih soočamo s podobnimi izzivi: **pomen vseživljenjskega učenja za uspešno delo in gospodarski razvoj želimo približati tako zaposlenim kot delodajalcem, vendar je tovrstno ozaveščanje še vedno tek na dolge proge.**